ב) [שם], ג) [פסחים מו.],

ד) [ל"ל במדבר לג רש"ש], ה) [פרשה מד הן, ו) [לעיל לב.], ו) [ראה יא לן, ה) ס"א

מישור, ט) ול"ל בהעלותך.

במדבר י], י) [יהושע ו],

יי וְּבְּּשְׁיה בְּיִקְנִים וְחָלְצְה לְעִינֵי הַוְּקְנִים וְחָלְצְה נַעַלוֹ מַעַלוֹ רַגְלוֹ וְיְרְקָה בָּפָנִיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה בָּכָה יִעָשָׁה לְאִישׁ אֲשֶׁר לא יבנה את בית אחיו:

בו בנויט. 2. דַּבַּר אֶל אַהַרן וְאֶל בניו לאמר כה תברכו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לֶהֶם: במדבר ו כג לֶהֶם: ... 3. הלא המה בעבר הַנְּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא הַנְּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא הַנְּנָעְנִי בְּעֶרְבָה מוּל אַצֶל אַלוֹנֵי אַצֶל אַלוֹנֵי ַרָּאֶבֶּר אַבְּרֶם בְּאָרֶץ. 4. וַיַּעֲבֹר אַבְרֶם בְּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן והכנעני בראשית יב ו בָּאַרֵץ: ץ. בואשיתיבור וְהָיָה בְּעָבְרְכֶם אֶת דֵּן תָּקִימִוּ אֶת הַיַּרְהַן תְּקִימוּ אֶת האבנים האלה אשר אָנֹכִי מְצַנֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וְשַׂרְתָּ אוֹתָם בְּהַר עֵיבָל וְשַׂרְתָּ אוֹתָם דברים כז ד בשיר: בַּשִּיד: דבּוים טוּ וּ אַרוֹן הַבְּּרִית אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ עֹבֵר לְפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן: יהושע ג יא

7. וְהָיָה כִּנוֹחַ כַּפּוֹת רַגְּלֵי הַבַּהַנִים נשאי אַרוֹן יי הַּיִּרְבֵּן מִי הַיִּרְבֵּן יִכְּרְתוּן אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ בְּמֵי תַּבְּיָבָם נִשְּׁאֵ אֶחוֹן הַמִּיִם הַיִּרְדִים מִלְמֶעְלֶה יַּיַעַמְדוּ נֵד אֶחָד: יהושע ג יג

[נימא] דלעכבו תרוייהו ותו איכא למיתמה אדרבה הוה לן למימר אליבא דרבי יהודה אפילו אי לא הוה כתיב אלא כה דקריאה מעכבא ולא מעשה דהא שמעינן ליה בפ"ק דר"ה (דף ט:) דמקרא נדרש לפניו

ולא לאחריו דאמר יובל אע"פ שלא שמטו אע"פ שלא תקעו יכול אע"פ שלא שילחו ת"ל היא דברי רבי יהודה ומפרש טעמא מקרא נדרש לפניו ולא לאחריו ולא לפני פניו כלומר עיכובא דהיא נדרש דוקא אוקראתם דרור שלפניו ולא אושבתם איש אל אחותו של אחריו ולא אתקיעה שלפני פניו וי"ל דה"פ ורבי יהודה האי דמעשה מעכב מכה ככה דאי לא הוי כתיב אלא כה ה״א דדרשינן ליה דוקא אקריאה שלפניו להכי כתיב ככה יתירא למדרשיה נמי אמעשה שלאחריו:

מול הגלגל סמוך לגלגל. משמע מקום הרואה את הגלגל כדאמר (חולין דף יט:) ממול ערפו מול הרואה את העורף ולהכי אמר רבי אלעזר מול הגלגל והלא לא ראו את הגלגל ירושלמי מה מקיים ר"א הר גריזים והר עיבל שתי גבשושית היו עשוי וקראו זה הר גריזים וזה הר עיבל על דעתיה דרבי יהודה מאה ועשרים מיל הלכו באותו היום על דעת ר"א לא זזו ממקומם ותו בירושלמי דר׳ ישמעאל אומר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר י"ד שנים נאמרו ז' שנים שכיבשו ושבע שנים שחילקו ודכוותיה לא נאמר ברכות וקללות אלא לאחר י"ד שנים היתיב ר' חנינא קמיה ר' מנא והכתיב והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה א"ל אבנים הקימו אותם מיד ברכות י"ד שנים נאמרות: והללות לאחר ובשהחזירוהו למקומו. ואי והא קשה

בדברי הימים (ב ה) כתיב וישאו הלוים את הארון תרין דהאי אחד מכ"ד מקומות שנקראו הכהנים לוים דהא כתיב התם ויעלו את הארון ואת אהל מועד וגו' וכתיב העלו אותם הכהנים הלוים ופירוש הכהנים הארון והלוים אהל מועד וכליו וכתיב ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו וכתיב במלכים וישאו הכהנים את הארון וכתיב ויעלו את ארון ה' ואת אהל מועד וגו' וכתיב ויעלו אותם הכהנים והלוים אי נמי הכהנים נטלוהו ממקומו אשר נטה לו דוד ומסרוהו ללוים והלוים נשחו עד ההיכל והכניסוהו הכהנים לדביר הרי כל המקראות מקויימים ועל זה אמר רבי יוסי כשהחזירוהו למקומו:

אלו נאמרין פרק שביעי סומה

ורבי יהודה האי וענתה ואמרה מאי עביד

ליה מיבעי ליה לאגמורי ללוים דבלשון הקודש ולילף קול ממשה ענייה ענייה גמיר

קול קול לא גמיר תניא נמי הכי רבי יהודה

אומר כל מקום שנאמר כה ככה ענייה

ואמירה אינו אלא לשון הקודש כה יכה תברכו

ככה דחליצה ענייה ואמירה דלוים: ברכות

וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן

כו': תנו רבנן הלא המה בעבר הירדן

מעבר לירדן ואילך דברי רבי יהודה אחרי

דרך מבוא השמש מקום שחמה זורחת

בארץ הכנעני היושב בערבה אלו הר גריזים

והר עיבל שיושבין בהם כותיים מול הגלגל סמוך לגלגל אצל אלוני מורה שכם ולהלן

הוא אומר יויעבר אברם בארץ עד מקום

שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור

להלן שכם אף כאן שכם 6 תניא אמר רבי

אלעזר ברבי יוםי בדבר זה זייפתי ספרי

כותיים אמרתי להם זייפתם תורתכם ולא

העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אלוני

מורה שכם אף אנו מודים שאלוני מורה

שכם אנו למדנוה בגזרה שוה אתם במה

למדתום ∘ רבי אלעזר אמר הלא המה בעבר

הירדן סמוך לירדן 🕫 דאי מעבר הירדן ואילך

הלא כתיב יוהיה בעברכם את הירדן אחר

דרך מבוא השמש מקום שהחמה שוקעת

בארץ הכנעני ארץ חוי היא היושב בערבה

והלא בין הרים וגבעות הן יושבין מול הגלגל והלא לא ראו את הגלגל רבי אליעזר ב"י

אומר לא בא הכתוב אלא להראות להן דרך

בשניה כדרך שהראה להן בראשונה דרך

בָדרך לְכו ולא בשדות וכרמים היושב בישוב

לכו ולא במדברות בערבה בערבה לכו

ולא בהרים וגבעות תנו רבנן 6 כיצד עברו

ישראל את הירדן בכל יום ארון נוסע אחר

שני דגלים והיום נסע תחילה שנאמר 6הנה

ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בכל יום ויום לוים נושאין את הארון והיום נשאוהו כהנים שנאמר יוהיה כנוח

כפות רגלי הכהנים נושאי ארון ה' וגו'

תניא סרבי יוםי אומר בשלשה מקומות

נשאו כהנים את הארון כשעברו את הירדן

וכשהסיבו את יריחו וכשהחזירוהו למקומו

וכתיב (שם לד) שכם בן חמור החוי נשיא הארן: היושב בערבה. אינו אלא הרים: מול הגלגל. רחוקים מן הגלגל הם והסימנים הללו לא עליהם נאמרו

דב"ש וב"ה תמיה לרבי כיון דהטיל הכתוב ככה בין קריאה למעשה ורבי יהודה האי. גזירה שוה דעניה ואמירה מאי עביד ליה: עניה עניה גמר. גזירה שוה דעניה עניה למד מרבו ג"ש דקול קול לח שמע ואין האדם דן גז"ש אא"כ קבלה: כל מקום שנאמר כה ככה עניה ואמירה. בדבר התלוי בדיבור אינו אלא לשון קודש: ה"ג כה כה

סברכו. כלומר לענין נשיאות כפים איתמר דילפי לה רבנן לקמן (דף לח.) בגזירה שוה ואתא ר' יהודה למימר בגופה כתיב: ה"ג ככה דחלילה עניה ואמירה דלוים. ולא גרסינן מלוים. כלומר לענין לוים אמר דילפי לה רבנן בקול קול ואתא איהו למימר דמעניה עניה ילפה מיבמה דכתיב בה ככה: הלא המה בעבר הירדן. כשהיו ישראל במדבר נאמר להם סימני הר גריזים ועיבל ומקומם שהם בעבר השני של ירדן ישראל היו למזרח הירדו כדכתיב בני גד ובני ראובו לקחו נחלתן מעבר לירדן יריחו קדמה מזרחה (יהושע יג)ד) ונאמר להם שההרים האלה במערב הירדן (ג) ואילך הרבה להלן מן הירדן ללד מערב ולא סמוך לירדן: אחרי דרך מבוא השמש. ומהו מבוא השמש זהו מזרח שהשמש באה משם כלומר רחוק ממזרחו של ירדן ומלינו בבראשית רבה יי כל מקום שנאמר אחרי מופלג: שיושבים בהם כומיים. עכשיו הן יושבין בהן שהושיבן בהם סנחריב כשהגלה עשרת השבטים דכתיב ויבא מלך אשור (י) אנשים מבבל ומכותה ומעוא וגו' ויושיבם בערי שמרון (מלכים ב יו) והגך ערי שומרון נינהו כדתניה במתניתין ח שבשומרון: סניה לה גרם דכולה חדה מתניתא היא בספרים: ספרי כותיים. שיש להם תורה שבכתב ואינן מאמינים בתורה שבעל פה: בעברכם. משמע בו ביום תקימו את האבנים בהר עיבל: אחרי דרך. מופלג מן המערב דאחרי לשון הפלגה והאי מבוא השמש מערב הוא לשון כי בא השמש (בראשית כח) מקום שחמה שוקעת מופלג משקיעתה והיינו ללד מזרח סמוך לירדן מיד: בארן הכנעני ארן החוי היא. בניחותא. אינה ארץ הכנעני אלא ארץ החוי דהא שכם חוי היא דכתיב (שם לג) ויבא יעקב שלם וגו׳

ולמה נאמרו: ר"א בן יעקב אומר

לא בא הכתוב כו'. ורבי אלעזר נמי

אדרבי אליעזר בן יעקב סמך וכוותיה

ארון הברית אדון כל הארץ. נרית של הקנ"ה שהוא אדון כל הארץ (יהושע ג יא). עובר לפניכם מהדים לפניכם

> מפרש לקרא: כדרך שהראה להם וביון` ברחשונה. בנחתם ממנרים בעמוד ענן לנחותם הדרך כך בא עכשיו יותר ליישר דרכיהם ולהורותם הדרך לפי שגלוי לפניו שעתיד הענן לפסוק במיתת משה ולא ילך עם יהושע הורה להם לאחר שיעברו את הירדן לכבוש את הארץ ילכו דרך כבושה ודרך שיישוב ודרך ארץ הכנעני שהיא ערבה ואל יקיפו סמוך לשפת הירדן דרך ארץ החוי שהיא הרים וגבעות אלא יכנסו לתוכה מלד מערב רחוק מן הירדן ויקיפו ויכבשו: אחר שני דגלים. כדכתיב בפרשת נשא^{ש)} גבי מסעות דגלים: לפניכם. משמע לפני כולכם: בכל יום היו הלוים לושחים. בני קהת כדכתיב ומשמרתם הארון והשולחן וגו' (במדבר ג): וכשסיבבו אם יריחו. כדכתיב" ויקרא יהושע בן נון אל הכהנים ויאמר אליהם שאו את ארון ברית ה' וגו': ® וכשהחזירוהו למקומו. בימי שלמה לבית קדשי הקדשים דכתיב ויצאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון (מלכים את) והיינו החזירוהו למקומו שכשהגלה בימי עלי מתוך בית קדשי הקדשים של משכן שעשה משה משם נוטל נש״א דן שהמשכן נקבע בשילה וכשהחזירוהו פלשתים נשם ון לא היה לו מקום קבוע שהרי חרב משכן שילה ונשתהא בבית אבינדב נשם זן ומשם הביאו דוד לסוף עשרים שנה לבית עובד אדום [ש"בון ומשם לעיר דוד [שם] עד שבנה שלמה את בית המקדש ובנה לו הדביר לפנים מן ההיכל ואמה טרקסין חוללם במקום הפרוכת והוא קרוי מקומו המיוחד כדכתיב ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו אל דביר הבית וגו' (מ״איש):

הגהות הב"ח (א) גם' אף כאן שכם (תניא) חו"מ ונ"ב רש"י ל"ג ליה ובילקוט פ' ראה

נמי ליתיה: (ב) שם סמוך ליכדו דכתיב והיה מעבר הירדן ואילך הלא נמחק ונ"ב כך הוא בילקוט: (ג) רש"י ד"ה הלא המה וכו' במערב הירדן מעבר הירדן וחילך הרכה: (ד) ד"ה שיושכין וכו' מלך אשור מככל ומכותא ומעוא וגו' רישב בערי כל"ל ותיבת אנשים נמחק:

גליון הש"ם

גמ' רבי אלעזר אמר ובו'. עיין צכטר שור ריש ברכות: רש"י ד"ה ובשהחזירוהו למקומו. ומלינו עוד שנשלוהו מפני הבשנום בשמואל ב' ט"ו וישב לדוק ואביתר את ארון אלהים ירושלים ול"ל כיון דנכלל בכלל החזרת מקומו מקרי בפסוק נושאים אותו:

מוסף רש"י

ליכנס לתוך הירדן (שם).